

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 3.6.2008
KOM(2008) 334 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

Slutlig utvärdering av eTEN-programmet

(framlagt av kommissionen)

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN

Slutlig utvärdering av eTEN-programmet

(Text av betydelse för EES)

1. INLEDNING

I enlighet med artikel 19 i budgetförordningen för eTEN-programmet innehåller det här meddelandet en slututvärdering av programmet som omfattar perioden från omorienteringen 2002 till programslutet i december 2006.

2. BAKGRUND

eTEN utvecklades från TEN-initiativen¹ som hade som mål att skapa transeuropeiska nät inom områdena transport, telekommunikation och energi. Att utveckla europeiska infrastrukturer för transporter, telekommunikationer och energi är ambitiösa mål² som det hänvisas till i fördraget och riktlinjerna för tillväxt och sysselsättning³.

eTEN syftade till att bidra till utvecklingen av informationssamhället när det gäller tillväxt, sysselsättning, social sammanhållning och allas deltagande i den kunskapsbaserade ekonomin. De viktigaste områden som omfattades var e-förvaltning, e-administration, e-hälsa, e-integration och e-lärande. Längre fram lades ett sjätte område till med specialinriktning på små och medelstora företag.

Fram till 2005 delade samtliga TEN en gemensam rättslig grund för finansiering⁴ (nedan kallad budgetförordningen) enligt vilken det totala gemenskapsstödet fick uppgå till högst 10 % av den totala investeringskostnaden⁵. Inom den gränsen finansierade eTEN projekt upp till 50 % av genomförbarhetsstudier och utvärderingar⁶ och upp till 10 % av projekt för spridning av tjänster. Den rättsliga grunden för finansiering av eTEN ändrades 2005⁷ för att tillåta ökade bidrag med upp till 30 % av de totala investeringskostnaderna för spridningsprojekt.

---

¹ Initiativet om transeuropeiska nät (TEN) baseras på artiklarna 154, 155 och 156 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, där målet fastställs att transeuropeiska nät ska upprättas för infrastrukturerna inom transport-, telekommunikations- och energisektorerna.

² KOM(2007) 135: kommissionens meddelande - De transeuropeiska näten: mot en samordnad strategi {SEK(2007) 374}

³ Riktlinjer för tillväxt och sysselsättning (2005-2008), nr 9-11 och 16.

⁴ Rådets förordning (EG) nr 2236/95 av den 18 september 1995 om allmänna regler för gemenskapens finansiella stöd på området för transeuropeiska nät (EGT L 282, 24.11.1995, s. 16), ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1655/99 av den 19 juli 1999, senast ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1159/2005 av den 6 juli 2005.

⁵ Artikel 5 i rådets förordning (EG) nr 2236/95.

⁶ Artikel 4.1a i förordning (EG) nr 2236/95, senast ändrad genom förordning (EG) nr 1159/2005.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1159/2005 av den 6 juli 2005.

I enlighet med kraven i fördraget togs en serie riktlinjer fram som täckte målen, prioriteringarna och de breda dragen i de planerade åtgärderna och som omfattade projekt av gemensamt intresse⁸ (nedan kallade riktlinjerna). Riktlinjerna ändrades 2002 för att programmet bättre skulle överensstämja med gemenskapens politik och framförallt med i2010. Samtidigt bytte programmet namn från TEN telekommunikation till eTEN.

I artikel 19 i budgetförordningen till TEN krävs att kommissionen för Europaparlamentet och rådet ska förelägga en utförlig rapport om erfarenheterna av mekanismerna enligt budgetförordningen om beviljande av gemenskapsstöd, särskilt mekanismerna och bestämmelserna som fastställts i artikel 4. Det här dokumentet är ett svar på det kravet.

eTEN genomfördes i form av samfinansierade projekt som valts ut efter öppna ansökningsomgångar. Efter dessa ansökningsomgångar valdes totalt 149 projekt med kostnadsdelning ut. Den totala finansieringen uppgick till knappt över 177 miljoner euro. Projekt från 2003 och 2004 års program har slutförts, men de från 2005 och 2006 pågår fortfarande. Samtliga projekt förväntas vara klara i slutet av 2009.

2005 gjordes en halvtidsöversyn⁹ som omfattade projektresultaten från program till och med 2002 samt de inledande resultaten från det eTEN-program som startade 2002.

3. GENOMFÖRANDE AV UTVÄRDERINGEN

Utvärderingen var inriktad på följande områden: relevansen i programmets mål, prioriteringar och medel för genomförandet, programmets effektivitet och verkningar, ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet, användbarhet och hållbarhet, orsakssambandet mellan insatta resurser och verksamheter och förutsedda effekter (interventionslogiken).

Utvärderingen genomfördes 2007 av en grupp professionella utvärderare från ett företag¹⁰ som kontrakterats för uppgiften. De utarbetade en bedömning efter en grundlig analys av tillgängliga belägg bestående av övervaknings- och utvärderingsmaterial samt programdokumentation och -resultat. Kvaliteten på beläggen förbättrades därefter genom att utvärderarna intervjuade nyckelpersoner bland berörda parter. Kommissionen förelägger härmed resultaten från utvärderingen i enlighet med förordningen för programmet.

4. UTVÄRDERINGSRESULTAT

Bilaga 1 till det här meddelandet innehåller samtliga resultat från utvärderingsrapporten.

---

⁸ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1376/2002/EG av den 12 juli 2002 om ändring av beslut nr 1336/97/EG om en serie riktlinjer för transeuropeiska telenät, (EGT L 200, 30.7.2002, s. 1).

⁹ KOM(2005) 354 slutlig, 1.8 2005.

¹⁰ RAND Europe, som hade tilldelats kontraktet efter ett selektivt anbudsförfarande, som genomfördes av GD Informationssamhället under hösten 2006.

Kommissionen välkomnar resultaten i utvärderingsrapporten som bekräftar både att programmets förvaltning varit effektiv och den nytta programmet gjort.

I motsats till resultaten i utvärderingsrapporten anser kommissionen att vissa synergieffekter redan skapats mellan eTEN-programmet och Europeiska sammanhållningsfonden. Att döma av det finansiella bidraget från nya medlemsstater som uppgår till cirka 5 % och deras behållning i form av projektfinansiering som uppgår till omkring 11 %, har enheter från nya medlemsstater varit mycket framgångsrika inom eTEN. Handfast erfarenhet av projektresultat är en god grund för ytterligare spridning av tjänster och vissa enheter har redan kontaktat Europeiska sammanhållningsfonden för stöd till ytterligare spridning av tjänster. När de flesta av projekten är klara, kan ytterligare synergieffekter förväntas. Kommissionen kommer att under 2009 rapportera om utvecklingen i halvtidsrapporten för IKT-stödprogrammet inom ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation.

Kommissionen delar uppfattningen om vissa av de svagheter som de professionella utvärderarna hittat, främst i fråga om tidsåtgången från anbudsförfarandets slut till tilldelningen av kontrakt och tidsplaner för längre projekt. Kommissionen betonar dock att dessa svagheter inte påverkat programgenomförandet i någon större utsträckning. Kommissionen har dessutom inrättat nya tjänster som i framtiden kommer att minska sådana förseningar.

Kommissionen välkomnar de positiva utvärderingarna av programutformningen, den effektiva programförvaltningen, samt programmets potential att ge hållbara resultat, dess positiva påverkan och det reella värde det ger genom att mobilisera samtliga funktioner som är nödvändiga för en lyckad IKT-spridning och strukturförändringar. Resultaten visar också att IKT-stödprogrammet inom ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation kan förväntas bygga på resultaten från eTEN.

Kommissionen anser att genomförandet av en sådan unik uppsättning finansieringsmekanismer har inneburit särskilda påfrestningar för alla inblandade och välkomnar att utvärderarna har erkänt de insatser som lett till betydande förbättringar i programmets senare delar.

5. KOMMISSIONENS SLUTSATSER

Kommissionen anser att rapporten överlag är mycket positiv och att den bekräftar både att programmet förvaltats på ett effektivt sätt och att det gör nytta. Vissa brister har upptäckts, men de har inte påverkat programmets övergripande genomförande i nämnvärd utsträckning.

Omedelbar påverkan utgörs av deltagande från intressenter från de nya medlemsstaterna, små och medelstora företag och offentliga organ som bidrar till ytterligare spridning och användande av projektresultat på alleuropeisk nivå, samt den goda konkurrenskraften på marknader för de typer av tjänster som finansieras av eTEN. På grundval av de hittills uppnådda resultaten kan programmet rimligtvis förväntas ge betydande övergripande resultat genom att stimulera nya verksamhetsområden och visa hur IKT kan bidra till effektiv politik i fråga om innovation samt målen för Lissabonagendan och i2010. Resultaten visar att uppföljningen av programmet, IKT-stödprogrammet inom ramprogrammet för

konkurrenskraft och innovation, på ett effektivt sätt kan förväntas bygga på resultaten från eTEN.

Både utvärderarna och kommissionen kommer att under 2009 fastställa vilken påverkan projekt från de senare åren av eTEN-programmet haft. Kommissionen kommer att rapportera om det arbetet inom ramen för halvtidsöversynen av IKT-stödprogrammet inom ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation.

Bilaga 1: Huvudslutsatser från utvärderingsrapporten

RAND Europa har genomfört en slututvärdering av eTEN-programmet. Programmet avslutades i slutet av 2006, även om viss projektverksamhet som ingått i slutet av programperioden fortsatte. Huvudslutsatserna är följande:

Programmets övergripande resultatuppfyllande

eTEN var i det stora hela ett välskött, och i slutet också framgångsrikt program, som bidrog till att uppnå de övergripande målen. Två saker är dock värda att poängtera. Framgångarna uppnåddes inte utan svårigheter, framförallt inte under programmets första år. Dessutom går det ännu inte att mäta hur framgångsrikt programmet varit, vilket delvis beror på att dess resultat ännu inte är fullt synliga och delvis på att de övergripande målen uttrycktes i kvalitativa termer utan konkreta mätbara resultatkriterier.

Mekanismer för programgenomförande

Den enda finansieringsmekanism som användes var stöd, vilket inte är förvånande med tanke på projektens blygsamma storlek, och vi anser inte att detta i någon nämnvärd utsträckning påverkade programresultatet. Kopplingarna till Europeiska regionala utvecklingsfonden och den europeiska socialfonden var svaga, trots de uppenbara fördelar detta hade kunnat ge.

Projektmekanismen för marknadsvalidering (MV) överutnyttjades till en början (delvis beroende på gynnsammare finansieringsarrangemang för deltagare); detta åtgärdades dock under programmets senare faser. Många MV-projekt som påbörjades före omorienteringen ledde inte till några synliga spridningar, men situationen förbättrades under senare delar av programmet.

Projektmekanismen inledande lansering började användas sent, men fungerade väl, framförallt efter det kraftigt försenade införandet av ett stödtak på 30 % av den totala kostnaden. Vissa lovande lanseringsprojekt, däribland vissa från tidigare MV-projekt, pågår för närvarande och utsikterna är lovande.

Finansieringskontrakten var inte tillräckligt flexibla. Projektgenomgångarna kunde inte uppnå målet att pågående projekt kunde ändra inriktning eller ändras i någon större utsträckning. Vissa projektledare berättade i intervjuer att de inte hade några realistiska möjligheter att påverka den situationen, inte ens när problem hade ringats in.

Programförvaltningens effektivitet

Från och med 2003 uppstod inga större förvaltningsproblem och kvaliteten på förvaltningsprocesserna, rättvisa, öppenhet, insyn och effektivitet i fråga om den dagliga förvaltningen var utmärkt.

Metoderna för att förbereda arbetsprogram och anbudsomgångar med tillhörande dokumentation samt mottagande och utvärdering av förslag förbättrades ständigt under programperioden. De betydande problem som inledningsvis hade funnits (framförallt i fråga om utvärdering av förslag) löstes och dessa mekanismer blev efter hand tillfredsställande för att i slutet av programmet bli utmärkta.

Målformuleringen och genomgången av dem vid utarbetandet av arbetsprogram var gedigna och välavvägda. Vi fann ingen anledning att kritisera hur målen utvecklats, utan anser att förmågan att anpassa sig till ändringar av programmets yttre och strategiska miljö var mycket lovvärd.

Förberedelserna före kontraktstilldelning (dvs. urval, kontroll av referenser samt förhandlingar om de tekniska bilagorna till kontrakten) tog för lång tid. Redan vid halvtidsutvärderingen påpekades detta problem, som dock inte åtgärdades. Dessutom var projektens tidsplaner för långa jämfört med motsvarande i den privata sektorn och sektorer med snabba omställningar. Detta tillsammans med förseningar i fråga om kontraktstilldelning ledde ofta till mycket långa förseningar av marknadsintroduktion, vilket troligen har motverkat lyckade spridningar och försämrat den påverkan de kunde fått.

Effektivitet, resultat och påverkan

Programmet gjorde betydande framsteg i fråga om att engagera intressenter från nya medlemsstater, små och medelstora företag samt offentliga organ. Deras deltagande är mycket gynnsamt för ytterligare användning och spridning av projektresultat på alleuropeisk nivå och främjar konkurrenskraften på marknaden för dessa tjänster och tjänster förknippade med dem.

Verksamheten i den senare fasen av programmet ger lovande resultat tack vare att det skapas sektorsbaserade värdekedjor (framförallt inom den offentliga sektorn). Den tyngdpunkt som i slutet av verksamheten lades på att i projekt infoga den fullständiga värdekedjan, inklusive ”stödparters” och ”hållbara intäktskällor”, validerades fullt ut och utgör en viktig lärdom för kommande program.

Uppnående av program mål

Vi anser att de senare programfaserna har bidragit med reellt värde genom åtgärder som driver på eller exemplifierar strukturförändringar och också genom att sätta den användningen i centrum för strategiutvecklingen. Det är följaktligen rimligt att anta att programmet kan ge betydande resultat genom att det stimulerar nya verksamhetsområden och genom att det illustrerar hur IKT på nya sätt kan bidra till effektiva strategier för innovation samt målen för Lissabonagendan och i2010.

Verksamhetens hållbarhet

I dagsläget är det svårt att bedöma verksamhetens långsiktiga hållbarhet. Att hela värdekedjan (i de senare och mer produktiva programdelarna) blandats in, och det särskilda exempel som gavs genom vissa av projekten som lett till ytterligare spridning via dessa värdekedjor lovar gott inför framtiden.